

22.10.2019.

Краљево обележило 22. октобар – Дан ослобођења у Првом светском рату

Дан ослобођења града Краљева у Првом светском рату, 22. октобар, ове године обележен је у порти Храма Светог пророка Илије у Сирчи. Након химне Србије „Боже правде“, уз звуке „Посмртног марша“ у извођењу ватрогасног оркестра „27. септембар“, бројне делегације, предвођене званичним представницима града Краљева, положили су венце на Спомен-звонару јунацима изгинулим, помрлим и несталим у ратовима 1912-1918, на којој је уклесано 197 имена наших славних предака. Јунаци из петнаест месних заједница заувек ће живети имена уклесаних на овом обележју – из Сирче 71 борац, из Опланића 55, Поповића 24, Трговишта 18, Шумарица 13, из Адрана три, из Мланче, Милочаја, Милавчића и Краљева по два, из Мусине Реке, Витановца, Витковца, Лађеваца и Рибнице по један.

Госте је поздравио заменик градоначелника града Краљева Вукман Ракочевић, подсетивши да нас од завршетка Првог светског рата дели годину више од једног века.

„Преживели смо у XX веку велика страдања, али ништа се не може мерити са страдањима у балканским ратовима и у Првом светском рату. Више од 1.200.000 погинулих, више од милион настрадалих на друге начине доказ су колико је била скупа и колико је скупа слобода за коју су сви ти људи дали животе. Данас, овим чином, трудимо се да покажемо да те људе не заборављамо. Само из овог краја, из ове и околних месних заједница, 197 наших предака је погинуло, умрло и нестало и Спомен-звонара сведочи о великом страдању тих људи. Град Краљево и сви ми, потомци, не смемо да заборавимо шта су наши преци дали за слободу и града Краљева и државе Србије. Људи чија су имена уклесана у Спомен-звонару су били див јунаци и најбољи међу нама. Чини ми се да се и дан-данас нисмо на прави начин као народ опоравили јер је велики број наших предака оставио животе на међи за слободу. Ако ишта можемо, а толико можемо, не смемо да заборавимо шта су учинили за државу Србију“, поручио је заменик градоначелника Вукман Ракочевић.

Он је истакао да је октобар можда и најзначајнији месец у историји нашег града, који је мењао називе кроз историју, а данас се зове Краљево.

„Октобар је месец када сви треба да се окупимо - 7. октобра да прославимо Краљевдан, 14. октобра да се сетимо жртава из Другог светског рата и 22. октобра да обележимо Дан ослобођења у Првом светском рату“, осврнуо се Ракочевић на недавне догађаје.

Историчар Немања Трифуновић изнео је у сажетом осврту најважније податке о Првом светском, Великом рату – рату који Србија није желела, али који јој је наметнут. Србија је, како је навео, након исцрпљујућих балканских ратова, биле потребне деценије живота у миру у којима би била извршена консолидација политичких и економских прилика, као и интеграција новоослобођених области.

„Постојање Србије као суверене државе у средишњем делу Балканског полуострва није се уклапало у планове моћног северозападног суседа Аустроугарске, која је своје империјалне амбиције тежила да оствари управо на Балкану. Искористивши сарајевски атентат као дуго очекивани повод за војни

обрачун са Србијом, Аустроугарска јој је 28. јула 1914. објавила рат. Укључивањем осталих великих сила оружани сукоб Аустроугарске и Србије је прерастао у европски, а затим у светски рат, поделивши свет на два оштро супротстављена војно-политичка савеза Антанте и Централну силу“, подсетио је Трифуновић уз напомену да се Србија као мала и млада држава везала за силе Антанте. Говорећи о крају рата, он је поменуо и значај борби на територији нашег града.

„У Краљеву је 22. октобра 1918. године, прегазивши Ибар, ушла коњичка патрола капетана Јовановића из Извиђачког ескадрона Другог коњичког пука Коњичке дивизије Прве армије. Првог дана новембра је ослобођен Београд, а примирје је склопљено 11. новембра 1918. Велики рат је тиме окончан оставивши за собом страховите последице.“

По окончању Првог светског рата, Србија се нашла међу државама победницама, али са огромним људским жртвама. Готово сваки други мушкарац старости између 17 и 60 година је страдао у рату или од његових последица. Око 30 процената укупног предратног становништва Србије је страдало у Првом светском рату.

Након парастоса жртвама који је у порти Храма Светог пророка Илије служио месни свештеник, пригодан програм су приредили ученици ОШ „Јован Цвијић“ из Сирче, казујући стихове Добрице Ерића и изводе из „Споменице изгинулих, помрлих и несталих јунака парохије сирчанске од 1912. до 1920“, аутора Драгомира Милановића, сирчанског учитеља, коју је издао Историјски архив Краљево. Чланови КУД „Опланићи“ представили су се сплетом игара, а Љиљана Јевђић је казивала стихове.